

SLUNEČNICE ROČNÍ V EXTRÉMNĚ SUCHÝCH ROČNÍCÍCH 2015, 2017 A 2018

Sunflower in extremely dry seasons 2015, 2017 a 2018

Ondřej SKALA

Syngenta Czech s.r.o.

Summary: Syngenta represents a global sunflower seed segment leader for several years. Genetic quality is annually justified in SPZO's strip trials across the Czech Republic. Winner of the year 2018 is well tested variety SY Neoma which changed SY Diamantis as the winning variety in 2017. All Syngenta tested materials (6) in 2018 belonged to TOP 10. Altogether Syngenta's varieties reached 104 % in average yield compared to 98 % in average for all other competitor's varieties in these trials. This proves high adaptability of Syngenta sunflower hybrids including high drought and heat tolerance. Syngenta's Czech sunflower portfolio offer covers all cultivation areas and both imazamox technologies also for season 2019.

Keywords: hybrid, sunflower, Clearfield, technology, SY, Syngenta, high oleic, HO, draught

Souhrn: Společnost Syngenta je již po mnoho let globálním lídrem v oblasti výkonnosti odrůd slunečnice roční. Tuto pozici mnohokrát obhájila nejen v poloprovozních pokusech Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin v České republice. V roce 2018 zvítěžila již lety prověřená odrůda SY Neoma a na pozici vítězů tak vystřídala odrůdu SY Diamantis. Celkově odrůdy společnosti Syngenta dosáhly v průměru 104 % výnosu oproti 98 %, které v průměru sklídila zařazené odrůdy konkurence. Tyto výsledky potvrzují vysokou adaptabilitu hybridů společnosti Syngenta nejen v boji s vysokými teplotami a suchem. Také v roce 2019 přináší Syngenta ve své nabídce odrůd slunečnice roční spektrum hybridů pokrývající všechny pěstební oblasti a technologie založené na účinné látce imazamox.

Klíčová slova: hybrid, slunečnice, Clearfield, technologie, SY, Syngenta, olejová kyselina, HO, sucho

Úvod

Po výrazném vzestupu pěstebních ploch slunečnice v roce 2017 na 21,6 tis. ha (+ 38 %) došlo k opětovnému mírnému snížení v sezóně 2018 na 20,2 tis. ha (- 6 %). Slunečnice tak opět potvrdila svoji rozkolísanost v tomto parametru napříč lety. Každoročně o finální pěstební ploše významně rozhoduje průběh zimního období a stav ploch řepky na jaře, kdy je slunečnice mnohdy volena jako náhradní plodina. V neprospěch nárůstu ploch dlouhodobě přispívá i ekonomika pěstování slunečnice, která výrazně tlačí na vysoký výnos pro zajištění profitability pěstování. Přesto zapojení této plodiny do osevního postupu v kukuřičné a řepařské oblasti jednoznačně patří. Z tohoto důvodu je potřeba vybírat z odrůd, na které je spolehnouti za všech podmínek a rizika tímto maximálně omezit.

Šlechtění řepky ozimé dospělo kvalitou produkovaného oleje takřka na úroveň oleje slunečnicového, ten si však stále nese punc kvality u výsledného spotřebitele. I v případě slunečnicového oleje ale došlo k výraznému posunu. Vedle vysokého obsahu zastoupených nenasycených mastných kyselin spolu s vysokým obsahem vitamínu E v podobě tokoferolů a tokotrienolů je zde také možnost volit ze sortimentu

tzv. high olejek, které posunují slunečnicový olej takřka na úroveň kvalitního olivového oleje. U této slunečnice se kyselina olejová vyskytuje často v téměř 90 procentech všech případů zastoupených mastných kyselin, které ve formě triacylglycerolů olej tvoří.

Odrůdy slunečnice roční společnosti Syngenta podávají velmi dobré výsledky v kvantitě i kvalitě výnosu celosvětově. To je dáno nejen výnosy nažek a ve finále také oleje, ale především agrotechnickými vlastnostmi. Mezi ně patří velmi vysoká odolnost nabízených odrůd k nedostatku vody spojená s tolerancí vysokých teplot, tak i obecná nenáročnost na půdní podmínky. Vzhledem ke sledovaným trendům ve změnách klimatických podmínek v posledních několika dekádách patří tyto vlastnosti odrůd k určujícím kritériím v průběhu šlechtění.

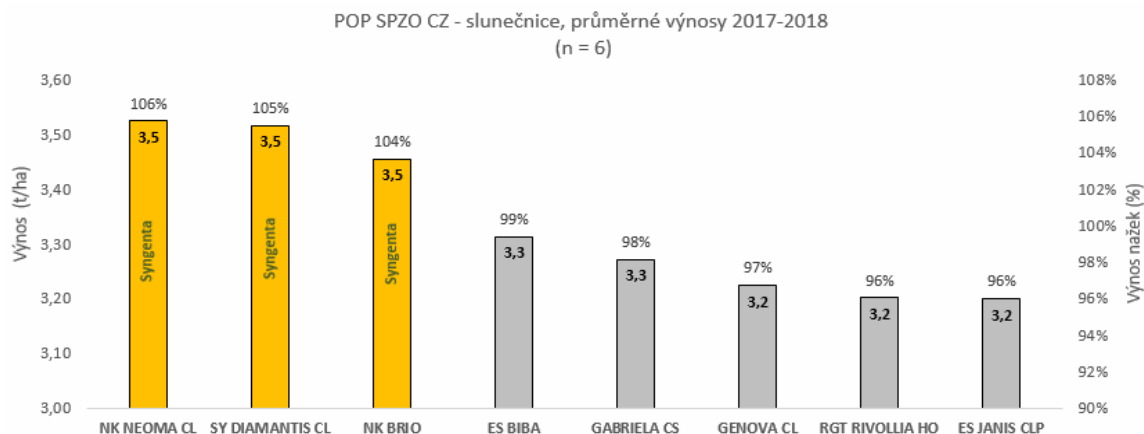
Hybridy slunečnice společnosti Syngenta vynikají svojí homogenitou vysokého výnosu. Neopomenutelnou výhodou je také možnost výběru z odrůd určených pro postemergentní technologie regulace plevelů ve slunečnici, mezi něž patří technologie Clearfield® (kompatibilní herbicid Listego) a Clearfield Plus® (kompatibilní herbicid Listego Plus).

Obsah

O výkonnosti hybridů společnosti Syngenta si lze snadno vytvořit obrázek na základě dlouhodobých výsledků poloprovozních pokusů vedených Ing. Božetěchem Málkem ze společnosti SPZO. Každoročně je testováno více jak 20 odrůd v poloprovozních pokusech rozmístěných napříč republikou. Vzhledem k častějším změnám v sortimentu odrůd testovaných

mezi roky nelze dělat víceletá srovnání stejného rozsahu sortimentu. Graf 1 znázorňuje výnosové výsledky odrůd, které byly testovány společností SPZO jak v roce 2017, tak i 2018. I v těchto sezónách s extrémním nedostatkem srážek prokázaly odrůdy NK Neoma, SY Diamantis a NK Brio svoje vysoké výnosové potenciály.

Graf 1. POP SPZO CZ- slunečnice, průměrné výnosy 2017-2018 (n=6)

NK Neoma- vysoce výnosná nenáročná odrůda do Clearfield® technologie, vítěz POP SPZO 2018

Odrůda NK Neoma vychází svým genetickým základem z hybridu NK Brio a nese si všechny jeho kvality. Odrůda NK Neoma má vysoký výnosový potenciál a stabilita výnosu je podpořena dobrou tolerancí k chorobám. Tím, že NK Neoma nemá žádné speciální nároky na pěstování a snáší dobře různé půdně-klimatické podmínky, je možné ji pěstovat ve všech regionech určených pro produkci slunečnice. Dobré zkušenosti pěstitelů využívající přednosti technologie Clearfield® zařadily tento hybrid k nejprodávanějším produktům v Evropě.

SY Diamantis- novinka sezóny 2018 v segmentu Clearfield®, vítěz POP SPZO 2017

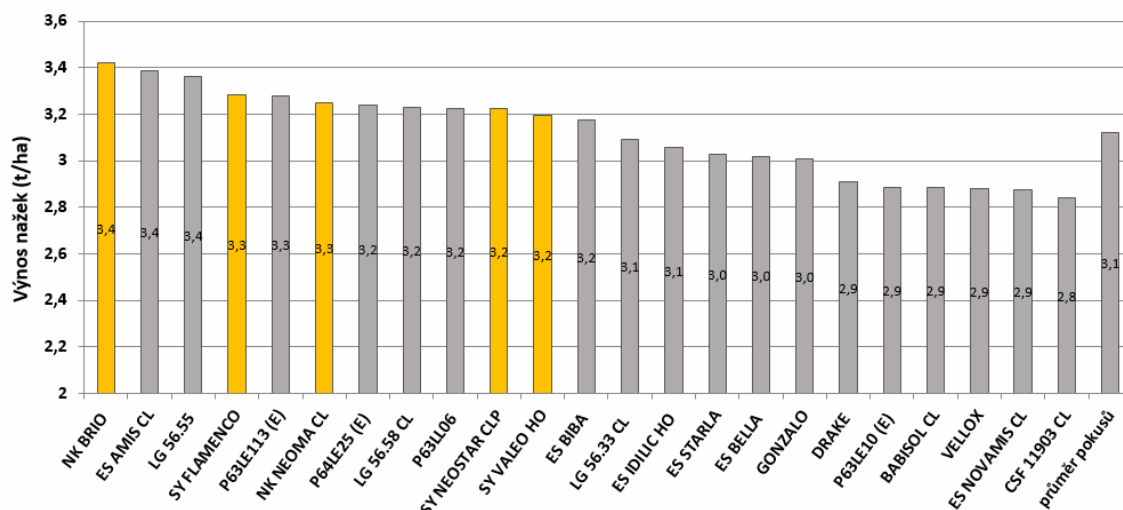
Odrůda SY Diamantis přináší nový standard výše výnosů do technologie Clearfield® v odrůdách se standardním typem oleje. To dokazují nejen výsledky POP SPZO 2017 (viz. graf 4), ale také jedny z vůbec nejvyšších a stabilních výnosů mezi odrůdami tohoto

segmentu v Maďarsku. Jedná se o středně raný hybrid s převislým úborem v průměru 19,5 cm širokým na středně vysoké rostlině, která je mohutně olistěna a vytváří dojem velmi vyrovnaného uniformního porostu. Nedožívá na zeleném stonku. Doporučujeme jej do extenzivních i intenzivních podmínek.

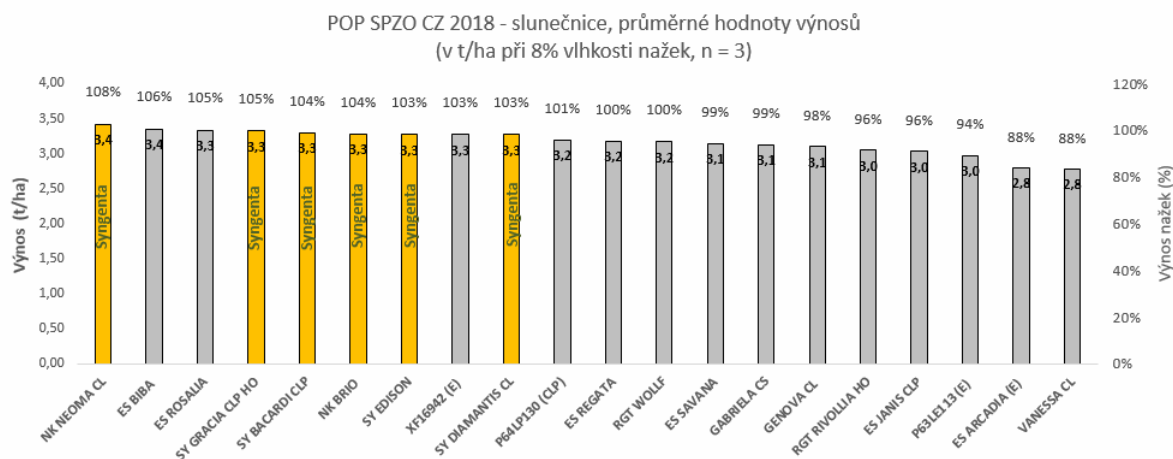
NK Brio- již legendární, vysoce výnosná nenáročná odrůda do konvenční technologie

NK Brio patří dlouhodobě mezi úspěšné odrůdy na našem trhu. Spadá do segmentu klasických slunečnic se standardním typem oleje. Jedná se o ranou odrůdu, která snáší brzké setí a následně vytváří mohutný kořenový systém. Ten hybridu umožňuje rychlý počáteční vývoj. Odrůda NK Brio patří vedle odrůd SY Arisona, SY Edison, SY Bacardi a SY Diamantis mezi nejvíce suchovzdorné odrůdy v našem portfoliu. Tuto odrůdu doporučujeme pro široké rozpětí pěstebních podmínek z důvodu její vysoké míry plasticity a univerzality.

Graf 2. POP SPZO 2015 - slunečnice, průměrné hodnoty výnosů (v t/ha při 8% vlhkosti nážek, n = 4)

Graf 3: POP SPZO CZ- slunečnice průměrné hodnoty výnosů (n=3)

V roce 2018 zvítěžila v POP SPZO pokusech již lety prověřená odrůda SY Neoma a na pozici vítězů tak vystřídala odrůdu SY Diamantis. Odrůdy společnosti Syngenta dosáhly v průměru 104 % výnosu oproti 98 %, které v průměru dosáhly zařazené konkurenční odrůdy. Všechny šest odrůd společnosti Syngenta se tak zařadilo mezi top 9 z celkových 20 testovaných vzorků viz graf 3. Mezi testovanými vzorky byly i novinky pro sezónu 2019- odrůda SY Gracia, která si odnesla 4. místo, zde je důležité zdůraznit, že hybrid SY Gracia spadá do segmentu high olejek a druhá z novinek odrůda SY Edison obsadila 7. místo se 103 % výnosu.

SY Gracia- novinka 2019 - segment odrůd s vysokým obsahem olejové kyseliny v technologii Clearfield Plus®

Odrůda SY Gracia byla zaregistrována v Maďarsku v roce 2016. Vyniká velmi vysokým obsahem oleje- až 50,7 % i zastoupením obsahu kyseliny olejové, který činil v průměru 88,5 %. Tento středně vzrůstný hybrid vyniká velmi vysokou odolností vůči *Sclerotinia*, *Alternaria*, *Plasmopara* a *Diaporthe helianthii*, což je jeho dalším z mnoha benefitů. Odrůda SY Gracia má ještě zvýšenou odolnost vůči účinné látce imazamox oproti ostatním hybridům z tohoto segmentu. Ocení lepší půdy.

SY Edison- novinka 2019- segment klasickejších odrůd

Mezi vysoce ceněnou vlastnost hybridu SY Edison v podmínkách České republiky patří ranost- spadá do segmentu raných odrůd. Jedná se o nástupce zavedené odrůdy SY Arisona známé svojí odolností v podmínkách sucha a horka. SY Edison byl registrován na Slovensku a Maďarsku v roce 2017. Oproti odrůdě SY Arisona má však ještě vyšší odolnost k *Plasmopara* a dále velmi dobrou odolnost

Botrytis, *Alternaria* a *Sclerotinia*. Vyniká rychlým počátečním růstem a velmi dobrou odolností poléhání a lámání stonku. Dosahuje 177 cm výšky a lze jej doporučit i do extenzivních podmínek pěstování.

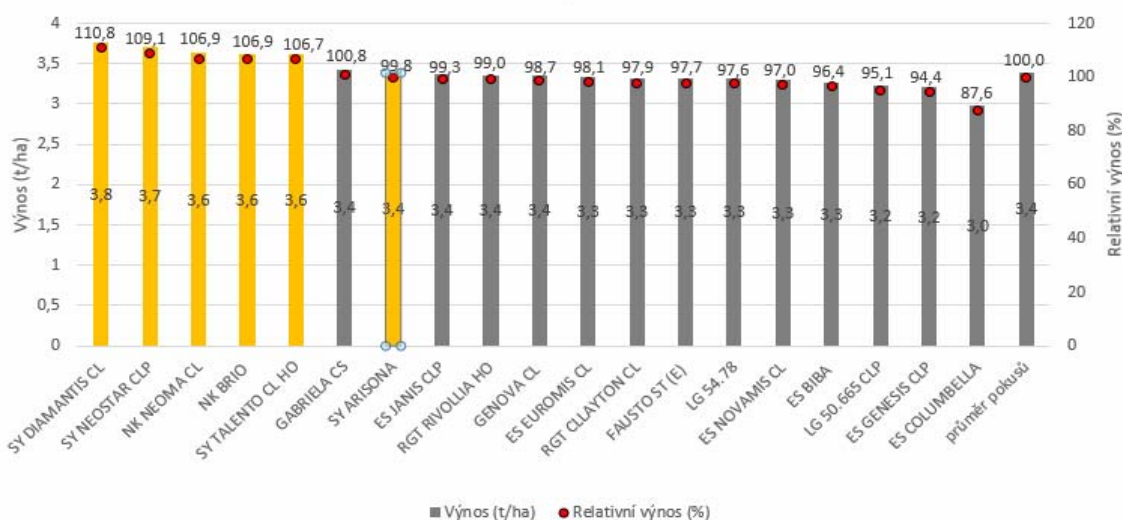
Mezi dalšími odrůdami společnosti Syngenta hodnocenými v sezóně 2018 v poloprovozních pokusech společnosti SPZO byl hybrid SY Bacardi- novinka v segmentu Clearfield®Plus roku 2018, která dosáhla na 104 % průměru pokusů 2018.

SY Bacardi- novinka sezóny 2018 v segmentu Clearfield Plus® vítěz POP SPZO SK 2017 a 2018

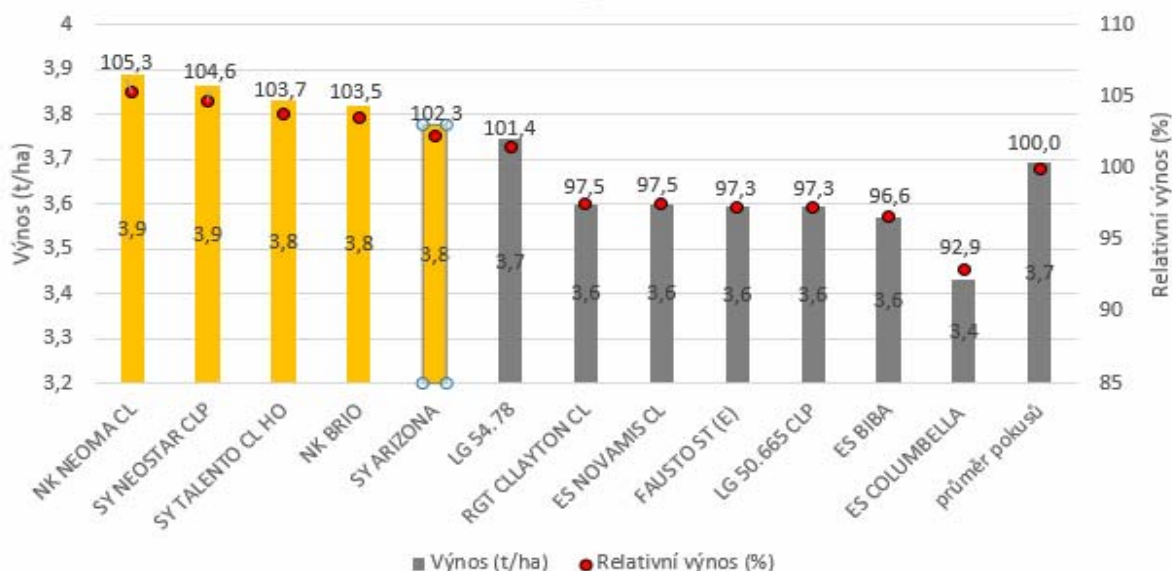
Raný až středně raný hybrid s normálním typem oleje technologie Clearfield Plus® vhodný i do suchých oblastí s vysokou energií počátečního růstu a nepoléhavostí během celé vegetace. Jedná se o středně vzrůstnou odrůdu s mohutným olistěním, která nedozrává na zeleném stonku, má převislý úbor s výborným dopylením a HTS 54 g. Tato odrůda se vyznačuje širokou adaptabilitou a stabilitou ve výnosu, obsahu oleje i výšce rostlin. Překvapuje výborným zdravotním stavem. Nedoporučujeme ji přehustit. O své výkonnosti přesvědčuje prvními místy v pokusech SPZO po oba roky, kdy byla zařazena.

V roce 2017 obsadily odrůdy společnosti Syngenta přední příčky s průměrem 106,7 % výnosu oproti všem konkurenčním odrůdám, které dosahovaly v průměru 96,9 % viz. graf 4. V případě dvouletého průměru se jednalo o hodnoty 103,9 % pro Syngentu a 97,2 % v průměru pro konkurenci, přičemž nejslabší odrůda společnosti Syngenta dosáhla 102,29 %, tedy i tak výrazně překonala průměr pokusu viz. graf 5. Navíc odrůdy společnosti Syngenta ve dvouletém zhodnocení mezi sebe nevpustily na prvních příčkách žádnou konkurenční odrůdu.

Graf 4. POP SPZO 2017 - slunečnice, průměrné hodnoty výnosů, v t/ha při 8% vlhkosti nažek, n = 3

Graf 5. POP SPZO - slunečnice, průměrné výnosy 2016 - 2017, (n = 6)

Vedle novinek však mohou pěstitelé vybírat z dalších zavedených a odzkoušených odrůd. Zde je přehled zbylého portfolia společnosti Syngenta pro sezónu 2019.

SY Neostar- standard technologie Clearfield Plus®

Hybrid SY Neostar, obohatil portfolio imidazolin rezistentních hybridů slunečnice v roce 2016. Jeho základ vychází z genetiky hybridu NK Neoma a tudíž i NK Brio. Na rozdíl od NK Neoma je tento hybrid vhodný do systému Clearfield Plus®, které redukuje přechodné zažloutnutí slunečnice po aplikaci imazamoxu. Hybrid SY Neostar obsahuje všechny vlastnosti hybridu NK Neoma, jako je vysoký a stabilní výnosový potenciál podpořený dobrou tolerancí proti chorobám. Stejně jako zbytek rodiny odrůd vycházející z odrůdy NK Brio nemá tento hybrid žádné speciální požadavky

na agrotechniku a dobře snáší všechny pěstitelské podmínky. V rámci nabízeného portfolia se jedná o nejnižší odrůdu.

Talento- hybrid určený do systému Clearfield® se zvýšeným obsahem k. olejové

Hybrid Talento je hybrid slunečnice s vyšším obsahem kyseliny olejové určený pro Clearfield technologii®. Je tak směřován pěstitelům, kteří si chtějí navýšit zisk skrze vyšší kvalitu oleje a zároveň chtějí využít výhody systému Clearfield®. Hybrid Talento je první v tomto segmentu, který společnost Syngenta uvedla na trh. Vyznačuje se celou řadou výborných agrotechnických charakteristik. I ve srovnání s konkurenty se standardním typem oleje, tyto předčil v roce 2017 i ve výši výnosu viz. grafy 4 a 5. Hybrid Talento má nadstandardní odolnost k chorobám v rámci segmentu odrůd se zvýšeným obsahem kyseliny olejové.

Závěr

Máme za sebou tři extrémně suché roky v nedávné minulosti České Republiky. Vedle roku 2018 se jednalo o roky 2017 a 2015. I v těchto letech patřila Syngenta v osivech slunečnice se svými materiály k výnosové špičce. V roce 2015 se stala vítězem pokusů společnosti SPZO již legendární odrůda NK Brio. Vítězem pro rok 2017 se stala novinka pro sezónu 2018- hybrid SY Diamantis. Tehdy se 6 testovaných odrůd umístilo v rámci TOP 7 z 19 celkově testovaných hybridů a v průměru šest Syngenta odrůd dosáhlo 106,7 % výnosu oproti 96,9 %, které v průměru dosáhla

konkurence. V roce 2018 zvítěžila již lety prověřená odrůda SY Neoma a vystřídala tak na zlatém stupni vítězů odrůdu SY Diamantis. Odrůdy společnosti Syngenta dosáhly v průměru 104 % výnosu oproti 98 %, které v průměru dosáhla konkurence. Naopak na Slovensku se stala po oba roky hodnocení 2017 i 2018 vítězem odrůda SY Bacardi- novinka roku 2018 na českém trhu. Dlouhodobá data tak potvrzují homogenitu v projevu a spolehlivost nabízených odrůd společnosti Syngenta ve vysokém výnosu i v rámci extrémních ročníků

Kontaktní adresa

RNDr. Ondřej SKALA, Syngenta Czech s.r.o.